

1. aktivitāte. Aplūko šo gleznu ar Aristoteli (zilā tērpā) licejā. Izmanto 1. resursu un uzraksti: a) Ko tu redzi? b) Ko tu vari secināt par Aristoteli? c) Kādus jautājumus par Aristoteli tu gribētu uzdot?

2. aktivitāte. Izmanto informācijas lapu, lai uzzinātu vairāk par Aristoteli. Informācijas lapa var noderēt, arī veidojot faktu lapu, plakātu vai komiksu par galvenajiem notikumiem Aristoteļa dzīvē.

Vai zināji?

Aristotelis definēja principu, ko nosauca par "zelta vidusceļu". Aristotelis uzskatīja, ka vadīt morālu, tikumisku dzīvi ir cilvēka galējais mērķis. Tas nozīmē, ka ikkatrai ētiskajai dilemmai tiek meklēts vidusceļš starp pārmērību un trūkumu, ņemot vērā cilvēka vajadzības un apstākļus.

"Mēs esam tas, ko mēs darām atkal un atkal. Tādējādi izcilība nav kāda viena noteikta rīcība, bet gan ieradums." — Aristotelis

Vai piekrīti Aristoteļa teiktajam? Vai vari izdomāt piemēru, kur labi tikumi ir noveduši pie laba iznākuma?

3. aktivitāte

Noskaties pirmās trīs minūtes no video par Aristoteli un, izmantojot sniegto informāciju, atbildi uz šiem jautājumiem: Kas dara cilvēkus laimīgus? Kas dara tavu dzīvi laimīgu?

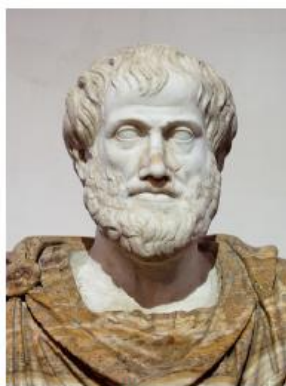

VAI ZINĀJI?
9 fakti par Aristoteli.

1. Aristoteli daudzi uzskata par visgudrāko cilvēku, kurš jebkad dzīvojis uz mūsu planētas.
2. Viņš ir dzimis 384. gada pirms Kristus senajā Maķedonijā - Grieķijas ziemeļos.
3. Viņš piederēja dižciltīgai ģimenei, un viņa tēvs bija Maķedonijas karaļa Amintasa personīgais ārsts.
4. Aristotelis apprecējās ar Pitiādu. Viņa dzemdēja viņam meitu, kuru viņi nosauca arī par Pitiādu.
5. Viņam bija dēls vārdā Nikomahs, kurš nomira cīņā vēl būdams jaunietis. "Nikomaha ētika" - Aristoteļa lekciju pierakstu apkopojums noteikti bija veltīts viņam.
6. Viņš bija students Platona "Akadēmijā". Un tāpat kā viņa skolotājs, viņa galvenais ienākumu avots bija mācīšana. Viņš nodibināja savu skolu, kas pazīstama kā "Licejs".
7. Viņš atgriezās un 10 gadus dzīvoja Maķedonija (345. gada līdz 335. gada pirms mūsu ēras), kur viņš strādāja par Aleksandra Lielā pasniedzēju.
8. Aleksandrs un Aristotelis bija labi draugi. Aleksandrs Aristotelim iekarotajās zemēs vāca dažādus augu un citu lietu eksemplārus.
9. Aristotelis bija spiests aizvērt savu skolu Atēnās un nomira 62 gadu vecumā - gadu pēc Aleksandra nāves (322 p.m.e.).

Platons un Aristotelis staigājot un debatējot.
Detaja no Rafaēla "Atēnu skolas" (1509-1511)

Romiešu veidots Grieķu
bronzas Aristotela hiestas

Aristotelis — plašākā informācija

Aristotelis (ap 384.–322. g. p. m. e.) bija sengrieķu filozofs un zinātnieks, kas aizvien tiek uzskatīts par vienu no dižākajiem domātājiem politikā, psiholoģijā un ētikā. Sasniedzis 17 gadu vecumu, viņš iestājās Platona akadēmijā. 338. gadā p. m. ē. viņš saka mācīt Aleksandru Lielo. 335. g. p. m. ē. Aristotelis nodibināja pats savu skolu Atēnās – Liceju, kurā viņš pavadīja lielāko daļu savas dzīves mācoties, mācot un rakstot. Daži no viņa zināmākajiem darbiem ir "Nikomaha ētika", "Politika", "Metafizika", "Poētika" un "Pirmie analītiķi". Viduslaiku perspektīva dažkārt tiek dēvēta par "Aristoteļa pasaules uzskatu", un Sv. Akvīnas Toms Aristoteli sauc par "Filozofu", it kā citu filozofu pasaule nemaz nebūtu. Aristotelis bija pirmais, kurš cilvēku zināšanas sagrupēja un nošķīra atbilstoši disciplīnām, piemēram, matemātika, bioloģija un ētika. Arī mūsdienās vēl lieto daļu no viņa izveidotās klasifikācijas, piemēram, sugas – ģints sistēmu, ko izmanto bioloģijā. Viņš bija pirmais, kurš izdomāja formālu sistēmu loģiskai spriešanai, kura pamatojuma derīgumu nosaka tā struktūra, nevis saturs. Aplūko šo siloģismu: "Visi cilvēki ir mirstīgi; Sokrāts ir cilvēks; tāpēc Sokrāts ir mirstīgs". Šeit redzams – ja premisas (spriedumi, no kā tiek secināti jauni spriedumi) ir patiesas, secinājumam ir jābūt patiesam neatkarīgi no tā, ar ko tiek aizstāts "cilvēks" vai "ir mirstīgs". Aristoteļa loģikas princips dominēja šajā jomā līdz pat 19. gadsimtam, kad parādījās modernā simboliskā loģika.

Aristotelis nodibināja Liceju – pirmo zinātnisko institūtu, kas atradās Atēnās, Grieķijā. Līdztekus savam skolotājam Platonam, Aristotelis bija viens no spēcīgākajiem liberālo mākslu izglītības aizstāvjiem – tā ir cilvēka vispusīga izglītošana, ietverot arī raksturu, ne tikai noteiktu prasmju iegūšanu. Aristotelis uzskatīja, ka šāda izglītības pieeja ir nepieciešama, lai radītu laimīgu un veiksmīgu cilvēku sabiedrību.

Filozofija: Aristoteļa darbs filozofijā ietekmēja idejas no antīkās pasaules līdz pat renesansei. Viens no būtiskākajiem filozofiskajiem aspektiem bija sistemātiskās loģikas koncepts. Aristoteļa mērķis bija izveidot vispārēju argumentācijas procesu, kas ļautu cilvēkiem uzzināt visu iespējamo par realitāti. Sākotnējais process ietvēra objektu aprakstus, pamatojoties uz to īpašībām, esības stāvokļus un darbības. Savos filozofiskajos traktātos Aristotelis aplūkoja, kā tālāk cilvēks varētu iegūt informāciju par objektiem, izmantojot dedukciju vai secināšanu. Aristotelis dedukciju uzskatīja par saprātīgu argumentu, kurā, "skaidri nosakot kādu faktu, no šī fakta nenovēršami izriet kas cits, turklāt paša fakta būtības dēļ". Viņa dedukcijas teorija ir pamats paņēmienam, ko filozofi sauc par siloģismu – loģisku argumentu, kurā spriedums tiek izdarīts no divām vai vairākām noteiktas formas premisām.

Zelta vidusceļš: Aristotelis definēja principu, ko nosauca par "zelta vidusceļu". Aristotelis uzskatīja, ka vadīt morālu, tikumisku dzīvi ir cilvēka galējais mērķis. Tas nozīmē, ka ikkatriai ētiskajai dilemmai tiek meklēts vidusceļš starp pārmērību un trūkumu, ņemot vērā cilvēka vajadzības un apstākļus.

Atstātais mantojums: Nākamajā gadsimtā pēc Aristoteļa nāves viņa darbi netika izmantoti, tomēr tie atkal atguva nozīmi mūsu ēras 1. gadsimtā. Šie darbi izveidojuši pamatu filozofijas attīstībai vairāk nekā septiņu gadsimtu garumā. Aristoteļa ietekme uz Rietumu pasaules domāšanu humanitārajās un sociālajās zinātnēs tiek uzskatīta par nepārspētu, izņemot viņa skolotāja Platona ieguldījumu un Platona skolotāja Sokrāta paveikto pirms tam. Jau divas tūkstošgades akadēmiskajā praksē aizvien tiek interpretēti un apspriesti Aristoteļa filozofiskie darbi.